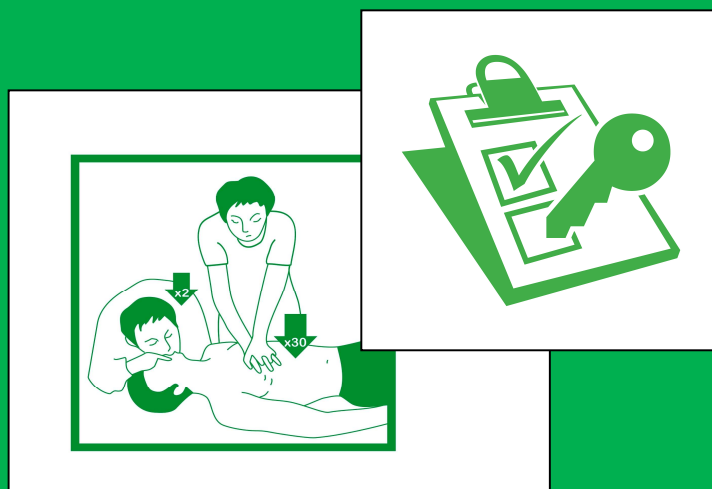

SVEIKATOS MOKYMO IR LIGŲ PREVENCIJOS CENTRAS

**PRIVALOMOJO PIRMOSIOS PAGALBOS MOKYMO
TEMOS IR KLAUSIMAI SAVARANKIŠKAI
BESIMOKANTIEMS ASMENIMS**

Vilnius

2018

**Privalomojo pirmosios pagalbos mokymo temos
ir klausimai savarankiškai besimokantiems asmenims**

Parengė:

Vida Dubinskienė ir Zenonas Javtokas

Leidinyje skirtas norintiems savarankiškai pasirengti žinių ir įgūdžių patikrai pagal privalomojo pirmosios pagalbos mokymo pagrindinės ir tęstinės programų temas.

Leidinyje pateikti privalomojo pirmosios pagalbos mokymo klausimynai, praktinių užduočių pavyzdžiai, nurodyta literatūra, kuria rekomenduojama naudotis saviruošai.

Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro
Sveikatos mokykla, 2018

TURINYS

IVADAS	3
PAGRINDINĖS PROGRAMOS (KODAS PP) MOKYMO TEMOS IR KLAUSIMAI SAVIRUOŠAI	4
TEŠTINĖS PROGRAMOS (KODAS PT) MOKYMO TEMOS IR KLAUSIMAI SAVIRUOŠAI	10
PRAKTINIŲ UŽDUOČIŲ PAVYZDŽIAI	14
REKOMENDUOJAMOS LITERATŪROS SĄRAŠAS	17

ĮVADAS

Šiuo leidiniu Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro Sveikatos mokykla siekia padėti savarankiškai besimokantiems pagal privalomojo pirmosios pagalbos mokymo pagrindinę (kodas PP) ir tęstinę (kodas PT) programas.

Temos ir klausimai sudaryti vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. V-69 „Dėl Privalomųjų pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, alkoholio ir narkotikų žalos žmogaus sveikatai mokymų ir atestavimo tvarkos aprašo ir Asmenų, kuriems privalomas sveikatos ir (ar) pirmosios pagalbos mokymas, profesijų ir veiklos sričių sąrašo, mokymo programų kodų ir mokymo periodiškumo patvirtinimo“ bei vėlesniais jo pakeitimais (2016 m. liepos 13 d. įsakymas Nr. V-932, 2017 m. balandžio 24 d. įsakymas Nr. V-464, 2017 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. V-1188, 2018 m. sausio 11 d. įsakymas Nr. V-30).

Taip pat pateikiame praktinių užduočių pavyzdžių (situacijų aprašymų) bei rekomenduojamos literatūros sąrašą.

**PRIVALOMOJO PIRMOSIOS PAGALBOS MOKYMO
PAGRINDINĖS PROGRAMOS TEMOS IR
KLAUSIMAI SAVIRUOŠAI**

Privalomos temos	Klausimai saviruošai
<p>1. Įvykio vietos saugumo ir nukentėjusiojo būklės įvertinimas. Gyvybei pavojingos psichikos būsenos, jų atpažinimas, pirmoji pagalba ir medicinos pagalbos organizavimas. Psichologinės pagalbos principai.</p>	1. Kodėl reikia įvertinti įvykio vietos saugumą?
	2. Kaip įvertinti įvykio vietos saugumą?
	3. Kodėl teikiant pirmąją pagalbą reikia mūvēti gumines pirštines?
	4. Kokioms sąlygoms esant nukentėjusįjį būtina perkelti į saugią aplinką?
	5. Kas yra pirmoji pagalba ir koks yra jos tikslas?
	6. Kokie yra pagrindiniai gyvybės požymiai?
	7. Kaip įvertinti, kokia pagalba reikalinga nukentėjusiajam?
	8. Kodėl negalima palikti nukentėjusiojo be priežiūros iki medikų atvykimo?
	9. Kokios dažniausiai pasitaikančios psichologinės kliūtys, trukdančios suteikti pirmąją pagalbą?
	10. Kaip padėti žmogui, ištiktam psichologinio streso?
	11. Kaip iškviešti medicinos pagalbą, koku telefono numeriu skambinti?
<p>2. Pradinis gaivinimas. Pradinis gaivinimas naudojant išorinį širdies defibriliatorių.</p>	12. Kodėl reikia mokėti teikti pirmąją pagalbą?
	13. Kokie yra klinikinės mirties požymiai ir kiek ji gali trukti?
	14. Kokia yra pirmosios pagalbos veiksmų seka (gaivinimo algoritmas, gyvybės grandinės eiliškumas)?
	15. Kas yra pradinis gaivinimas?
	16. Koks yra pradinio gaivinimo tikslas?

	17. Kaip įvertinti pagrindines gyvybės funkcijas?
	18. Kuo skiriasi kūdikių ir vaikų patikra?
	19. Kaip įvertinti, ar nukentėjusysis yra sąmoningas?
	20. Kada, kodėl ir kaip nukentėjusįjį reikia paguldyti į stabilią šoninę padėtį?
	21. Kaip nustatyti, ar žmogus kvėpuoja?
	22. Kaip įvertinti, ar yra kraujotaka (ar plaka širdis)?
	23. Kokia turi būti pirmosios pagalbos veiksmų seka, jeigu pagalbą teikiate vienas?
	24. Kaip atliekamas dirbtinis kvėpavimas?
	25. Kokie yra du pagrindiniai dirbtinio kvėpavimo būdai?
	26. Kaip gaivinant palaikyti (atkurti) kraujotaką?
	27. Kurioje vietoje dėsitate delnus ant krūtinės ląstos gaivindami nukentėjusįjį?
	28. Koks turi būti krūtinės ląstos paspaudimų ir įpūtimų santykis?
	29. Kiek gaivinant per minutę vidutiniškai reikia atlikti krūtinės ląstos paspaudimų ir oro įpūtimų?
	30. Koks yra efektyvios kompresijos (krūtinės ląstos paspaudimų) gylis ir greitis, kad kraujas būtų išstumtas iš širdies skilvelių?
	31. Kiek mililitrų oro vieno įpūtimo metu vidutiniškai reikia įpūsti į plaučius?
	32. Kokioje padėtyje gaivinsite nukentėjusįjį?
	33. Kokia turi būti gaivintojo kūno padėtis atliekant pradinį gaivinimą?
	34. Kiek laiko reikia gaivinti nukentėjusįjį?
	35. Kiek laiko vienas suaugęs žmogus gali kokybiškai atlikti pradinį gaivinimą?

	36. Per kiek laiko įvyksta biologinė mirtis?
	37. Kokie yra biologinės mirties požymiai?
	38. Kam yra naudojamas automatinis išorinis širdies defibriliatorius?
	39. Kada yra pats tinkamiausias laikas prijungti automatinį išorinį širdies defibriliatorių?
3. Kraujavimo stabdymas. Šautinės, durtinės ir plėštinės žaizdos. Tvarstymas.	40. Kiek kraujo netekus žmogų gali ištikti mirtis?
	41. Kokias žinote kraujavimo rūšis?
	42. Koks kraujavimas yra pavojingiausias žmogaus gyvybei?
	43. Koks yra arterinis kraujavimas?
	44. Koks yra veninis kraujavimas?
	45. Koks yra kapiliarinis kraujavimas?
	46. Kokie yra vidinio kraujavimo požymiai?
	47. Kaip sustabdyti vidinį kraujavimą?
	48. Kaip sustabdyti išorinį arterinį ir veninį kraujavimą?
	49. Kaip sustabdyti arterinį kraujavimą esant atviram šlaunikaulio lūžiui?
	50. Kokius žinote išorinio kraujavimo stabdymo būdus?
	51. Kokie būtų pirmosios pagalbos veiksmai, įtarus vidinį kraujavimą?
	52. Kokie būtų pirmosios pagalbos veiksmai, stabdant išorinį kraujavimą?
	53. Kokie yra laikinieji kraujavimo stabdymo būdai?
	54. Kaip ant žaizdos uždėti spaudžiamąjį tvarstį?
	55. Kas yra ir kam naudojamas skubios medicinos pagalbos turniketas?

	56. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai šoko atveju?
	57. Kokias žinote žaizdų rūšis?
	58. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai esant šautinėms žaizdoms?
	59. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai esant durtinėms ar plėštinėms žaizdoms?
	60. Kuo pavojingos šautinės ir durtinės žaizdos?
	61. Kaip teiksite pagalbą, jei krūtinės ląstos sienoje yra „siurbianti“ žaizda?
	62. Kaip teiksite pirmąją pagalbą, jei matote iškritusius pilvo organus?
	63. Kokios priemonės naudojamos žaizdų tvarstymui?
	64. Kokie yra naudojami tvarstymo būdai?
	65. Kam naudojami trikampės formos tvarsčiai?
	66. Kokių taisyklių reikia laikytis tvarstant žaizdas?
	67. Kokios yra žaizdų infekcijos profilaktikos priemonės?
4. Nukentėjusiojo parengimas transportuoti. Pažeistos kūno dalies, esant lūžimui ar išnirimui, imobilizavimas, traumuotų, sužalotų asmenų nešimas.	68. Kokie yra nukentėjusiojo skubaus perkėlimo būdai?
	69. Kaip parengti transportuoti nukentėjusįjį?
	70. Kokių traumų atveju be specialaus transporto negalima transportuoti nukentėjusiojo?
	71. Kokie yra kaulų lūžių požymiai?
	72. Kokie yra sąnarių išnirimo požymiai?
	73. Kokia pirmoji pagalba turi būti suteikta įtarus kaulų lūžius?
	74. Kokia pirmoji pagalba turi būti suteikta, įtarus sąnarių išnirimą ar panirimą?
	75. Kodėl draudžiama judinti ir transportuoti nukentėjusįjį, neimobilizavus lūžusių kaulų?

	76. Kokie yra kaulų lūžių imobilizavimo būdai (priemonės)?
	77. Kokios yra pagrindinės imobilizavimo taisyklės?
	78. Kodėl negalima patiems bandyti sudėti lūžgalių į vietą?
	79. Kodėl negalima keisti nukentėjusiojo padėties, įtarus stuburo lūžį?
	80. Kodėl po avarijos negalima nukentėjusiojo traukti iš automobilio, neuždėjus kaklo įtvaro (įtarus kaklo slankstelių pažeidimą)?
	81. Kaip elgtis įtarus, kad gali būti lūžę dubens kaulai?
5. Pirmosios pagalbos teikimas asmenims, patyrusiems anafilaksiją, suspaudimą, elektros traumą, terminį ar cheminį nudegimą, paveiktiems žaibo, ištiktiems saulės ar šilumos smūgio, sušalusiems, skendusiams, bandžiusiems pasikarti, užspringusiems, įvykus miokardo infarktui, galvos kraujotakos sutrikimams, epilepsijos priepuoliui, apalpus, netekusiems sąmonės, įkūstiems vabzdžio ar gyvūno, apsinuodijusiems, prasidėjus gimdymui.	82. Kaip atpažinti anafilaksinį šoką?
	83. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai anafilaksinio šoko (anafilaksinės reakcijos) atveju?
	84. Kokių saugumo priemonių reikia imtis teikiant pirmąją pagalbą elektros traumą patyrusiam nukentėjusiajam?
	85. Kokius veiksmus pirmiausiai reikia atlikti ištraukus skendusį žmogų iš vandens?
	86. Ką daryti teikiant pirmąją pagalbą, jei užspringęs žmogus sąmoningas (esant dalinei kvėpavimo takų obstrukcijai)?
	87. Kaip gaivinti sąmonės netekusį užspringusįjį, esant visiškai kvėpavimo takų obstrukcijai?
	88. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai visų nudegimų atvejais?
	89. Kokią pirmąją pagalbą suteikti žaibo paveiktam žmogui?
	90. Kokie yra perkaitimo (šilumos, saulės smūgio) požymiai ir pirmosios pagalbos veiksmai?
	91. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai nušalimo atveju?
	92. Kokie yra bendro sušalimo požymiai ir pirmosios pagalbos sušalusiajam veiksmai?
	93. Kaip suteikti pirmąją pagalbą bandžiusiajam pasikarti?
	94. Kokie yra miokardo infarkto simptomai ir pirmosios pagalbos veiksmai, kol atvyks medikai?

	95. Kokie yra insulto (galvos kraujotakos sutrikimų) simptomai ir pirmosios pagalbos veiksmai, kol atvyks medikai?
	96. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai apalpusiam ar epilepsijos priepuolio ištiktam žmogui?
	97. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai vabzdžio ar gyvūno įkūstam žmogui?
	98. Kaip pašalinti bitės geluonį, ištraukti įsisiurbusią erkę?
	99. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai apsinuodijus maistu, grybais ar nuodingaisiais augalais?
	100. Kokie galimi pirmosios pagalbos veiksmai prasidėjus gimdymui?
6. Darbo vietos ar veiklos ypatumai, galimų nelaimingų atsitikimų prevencija. Apsinuodijimo nuodingosiomis medžiagomis simptomai. Pirmoji pagalba nuodingosioms ir pavojingoms medžiagoms patekus ant odos, į akis, į kvėpavimo takus.	101. Kokie fiziniai, cheminiai ir biologiniai veiksniai gali būti pavojingi žmogaus sveikatai ir gyvybei?
	102. Kokie yra nuodų patekimo į žmogaus organizmą keliai?
	103. Kokie apsinuodijimo smalkėmis, gamtinėmis dujomis, amoniako garais, pesticidais, dažų tirpikliais požymiai ir pirmosios pagalbos apsinuodijusiajam veiksmai?
	104. Kokie apsinuodijimo alkoholiu ir jo surogatais, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis požymiai ir pirmosios pagalbos apsinuodijusiajam veiksmai?
7. Pirmosios pagalbos rinkinys, individualios teikiančiojo pirmąją pagalbą apsaugos priemonės.	105. Kokia yra įmonės pirmosios pagalbos rinkinio sudėtis?
	106. Kokia yra motorinės transporto priemonės pirmosios pagalbos rinkinio sudėtis?
	107. Kokia yra motociklo pirmosios pagalbos rinkinio sudėtis?
	108. Kokios yra ir kokių tikslu naudojamos teikiančiojo pirmąją pagalbą apsaugos priemonės?
	109. Kokiomis ligomis galime užsikrėsti per nukentėjusiojo kraują, nenaudodami apsaugos priemonių?

**PRIVALOMOJO PIRMOSIOS PAGALBOS MOKYMO
TĘSTINĖS PROGRAMOS TEMOS IR
KLAUSIMAI SAVIRUOŠAI**

Privalomos temos	Klausimai saviruošai
<p>1. Pradinio gaivinimo įgūdžių kartojimas, pradinis gaivinimas naudojant išorinį defibriliatorių; vaikų, naujagimių, nėščiųjų, pagyvenusių žmonių ir neįgaliųjų gaivinimo ypatumai.</p>	1. Kokie yra klinikinės mirties požymiai ir kiek ji gali trukti?
	2. Kaip įvertinti pagrindines gyvybės funkcijas?
	3. Kokia yra pirmosios pagalbos veiksmų seka (gaivinimo algoritmas, gyvybės grandinės eiliškumas)?
	4. Kiek gaivinant per minutę vidutiniškai reikia atlikti krūtinės ląstos paspaudimų ir oro įpūtimų?
	5. Koks yra efektyvios kompresijos (krūtinės ląstos paspaudimų) gylis ir greitis?
	6. Kuo skiriasi kūdikių ir vaikų patikra?
	7. Kokie yra naujagimių gaivinimo ypatumai?
	8. Kokie yra vaikų iki 5 m. amžiaus gaivinimo ypatumai?
	9. Kokie yra nėščiųjų gaivinimo ypatumai?
	10. Kokie yra pagyvenusių žmonių gaivinimo ypatumai?
	11. Kam yra naudojamas automatinis išorinis širdies defibriliatorius?
	12. Kas gali naudoti automatinį išorinį širdies defibriliatorių?
	13. Kaip sužinoti, reikia ar nereikia defibriliuoti?
	14. Kokie yra vaikų defibriliavimo ypatumai?
	15. Kodėl gaivinamojo negalima liesti defibriliacijos metu?

	16. Kada yra pats tinkamiausias laikas prijungti automatinį išorinį širdies defibriliatorių?
2. Imobilizavimo būdai ir priemonės, nukentėjusiojo parengimas transportuoti, pagalbos teikimas transportuojant. Psichologinė pagalba.	17. Kokie yra nukentėjusiojo skubaus perkėlimo būdai?
	18. Kaip parengti transportuoti nukentėjusįjį?
	19. Kaip teisingai nuimti motociklininko ar dviratininko šalną?
	20. Kokių traumų atveju be specialaus transporto negalima transportuoti nukentėjusiojo?
	21. Kokie yra kaulų lūžių požymiai?
	22. Kokie yra sąnarių išnirimo požymiai?
	23. Kokia pirmoji pagalba turi būti suteikta įtarus kaulų lūžius?
	24. Kokia pirmoji pagalba turi būti suteikta, įtarus sąnarių išnirimą ar panirimą?
	25. Kodėl draudžiama judinti ir transportuoti nukentėjusįjį, neimobilizavus lūžusių kaulų?
	26. Kokie yra kaulų lūžių imobilizavimo būdai (priemonės)?
	27. Kokios yra pagrindinės imobilizavimo taisyklės?
	28. Kodėl negalima patiems bandyti sudėti lūžgalių į vietą?
	29. Kodėl negalima keisti nukentėjusiojo padėties, įtarus stuburo lūžį?
	30. Kodėl po avarijos negalima nukentėjusiojo traukti iš automobilio, neuždėjus kaklo įtvaro (įtarus kaklo slankstelių pažeidimą)?
	31. Kaip elgtis, įtarus, kad gali būti lūžę dubens kaulai?
	32. Kokie yra pirmosios pagalbos ypatumai, kai nutraukiamos kūno dalys?
	33. Kokios yra dažniausiai pasitaikančios psichologinės kliūtys, trukdančios suteikti pirmąją pagalbą?

	34. Kaip padėti žmogui, ištiktam psichologinio streso?
3. Pirmosios pagalbos teikimas apsinuodijimų, ūmių, gyvybei pavojingų būklių metu. Bendrieji ikistacionarinės pagalbos ypatumai.	35. Kaip atpažinti anafilaksinį šoką?
	36. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai anafilaksinio šoko (anafilaksinės reakcijos) atveju?
	37. Kokių saugumo priemonių reikia imtis teikiant pirmąją pagalbą elektros traumą patyrusiam nukentėjusiajam?
	38. Kokius veiksmus pirmiausiai reikia atlikti ištraukus skendusį žmogų iš vandens?
	39. Ką daryti teikiant pirmąją pagalbą, jei užspringęs žmogus sąmoningas (esant dalinei kvėpavimo takų obstrukcijai)?
	40. Kaip gaivinti sąmonės netekusį užspringusįjį, esant visiškai kvėpavimo takų obstrukcijai?
	41. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai visų nudegimų atvejais?
	42. Kokią pirmąją pagalbą suteikti žaibo paveiktam žmogui?
	43. Kokie yra perkaitimo (šilumos, saulės smūgio) požymiai ir pirmosios pagalbos veiksmai?
	44. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai nušalimo atveju?
	45. Kokie yra bendro sušalimo požymiai ir pirmosios pagalbos sušalusiajam veiksmai?
	46. Kaip suteikti pirmąją pagalbą bandžiusiajam pasikarti?
	47. Kokie yra miokardo infarkto simptomai ir pirmosios pagalbos veiksmai, kol atvyks medikai?
	48. Kokie yra insulto (galvos kraujotakos sutrikimų) simptomai ir pirmosios pagalbos veiksmai, kol atvyks medikai?
	49. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai apalpusiam ar epilepsijos priepuolio ištiktam žmogui?
	50. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai vabzdžio ar gyvūno įkąstam žmogui?
	51. Kaip pašalinti bitės geluonį, ištraukti įsisiurbusią erkę?

	52. Kokie yra pirmosios pagalbos veiksmai apsinuodijus maistu, grybais ar nuodingaisiais augalais?
	53. Kokie galimi pirmosios pagalbos veiksmai prasidėjus gimdymui?
	54. Kokie apsinuodijimo smalkėmis, gamtinėmis dujomis, amoniako garais, pesticidais, dažų tirpikliais požymiai ir pirmosios pagalbos apsinuodijusiajam veiksmai?
	55. Kokie apsinuodijimo alkoholiu ir jo surogatais, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis požymiai ir pirmosios pagalbos apsinuodijusiajam veiksmai?
	56. Kokie yra pirmosios pagalbos ypatumai, svetimkūniams patekus į natūralias kūno angas (ausies landas, nosį ir kt.)?
	57. Kokie yra pirmosios pagalbos ypatumai, kūne įstrigus svetimkūniams?
	58. Kokie yra pirmosios pagalbos ypatumai užspringus vaikui?
	59. Kokie yra pirmosios pagalbos ypatumai užspringus naujagimiui?
	60. Kas teikia skubią ikistacionarinę medicinos pagalbą?
4. Pirmosios pagalbos naujovės.	61. Kam yra naudojamas automatinis išorinis širdies defibriliatorius?
	62. Kas gali naudoti asutomatinį išorinį širdies defibriliatorių?
	63. Kaip sužinoti, reikia ar nereikia defibriliuoti?
	64. Kas yra ir kam naudojamas skubios medicinos pagalbos turniketas?
	65. Kokius žinote naujus imobilizacijos būdus ir metodus?

**PRIVALOMOJO PIRMOSIOS PAGALBOS MOKYMO
PRAKTINIŲ UŽDUOČIŲ PAVYZDŽIAI**

Situacijos aprašas	Užduotis
1. Iš durtinės bei pjautinės žaizdos kairėje kaklo pusėje trykšta stipri, pulsuojanči kraujo srovė.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
2. Automobilis partrenkė pėsčiąjį. Matomas atviras dešiniojo šlaunikaulio lūžis.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
3. Nutraukta kairė plaštaka.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
4. Sporto salėje sportuojantis 49 metų vyras staiga susiima už krūtinės ir krenta ant grindų. Įtariate, kad jį ištiko miokardo infarktas.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
5. Nustatėte durtinę, gausiai kraujujančią krūtinės ląstos žaizdą su oro burbuliukais. Nukentėjęs išblyškęs, dūsta.	Pasakykite, ką įtariate. Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
6. Verčiantis automobiliui iškrito žmogus. Matomi nubrozdinimai, kraujuojančios pjautinės žaizdos.	Pademonstruokite teiktinos pirmosios pagalbos seką.
7. Važiuojamojoje kelio dalyje rastas gulintis asmuo. Įvykio liudininkų nėra.	Įvertinkite situaciją ir nukentėjusiojo sveikatos būklę, pademonstruokite pirmosios pagalbos veiksmų seką.
8. Radote sušalusį žmogų.	Pademonstruokite pirmosios pagalbos veiksmų seką.
9. Žmogus kvėpuoja, bet yra nesąmoningas.	Pademonstruokite, kaip paguldysite nukentėjusįjį į stabilią šoninę padėtį.
10. Žmogus gavo stiprų smūgį į veidą, jam išniro apatinis žandikaulis.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
11. Iš gilios pjautinės žaizdos dešinėje šlaunyje nenutrūkstama srovele teka tamsiai raudonas kraujas.	Pasakykite, koks tai kraujavimas. Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.

12. Nukentėjusiajam krūtinėje įsmigęs peilis.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
13. Žmogus apsinuodijo neaiškios kilmės alkoholiniu gėrimu. Prarado sąmonę.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
14. Darbininkas rankas apsipylė stiprios koncentracijos sieros rūgštimi.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
15. Kiaurinė žaizda pilvo srityje, matyti iškritę vidaus organai.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
16. Avarijos metu nukentėjusysis stipriai nukraujavo, ištiko trauminis šokas.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
17. Iš ežero dugno į vandens paviršių ištraukėte skenduolį.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
18. Avarijos metu nuo kelio šlaito verčiantis automobiliui iškrito keleivis, kuris buvo neprisisegęs saugos diržo. Dejuoja iš skausmo.	Įvertinkite situaciją, pademonstruokite savo veiksmus bei teiktiną pirmąją pagalbą.
19. Nukentėjusiajam į veidą įgėlė bitė.	Pademonstruokite, kaip ištrauksite geluonį ir suteiksite pirmąją pagalbą.
20. Oro uoste, kur yra išorinis automatinis defibriliatorius, staiga praradęs sąmonę nukrenta keleivis. Nėkvėpuoja, širdies veiklos požymių nėra.	Pademonstruokite pradinį gaivinimą, naudojant išorinį automatinį defibriliatorių.
21. Ant šaligatvio guli žmogus be sąmonės, be akivaizdžių traumos pėdsakų.	Pademonstruokite pradinio gaivinimo seką, kai pagalbą teikia keli gaivintojai.
22. Automobilis partrenkė pėsčiąjį. Žmogus guli važiuojamojoje kelio dalyje ir pats negali judėti (įtariate sužalojimus juosmens-dubens srityje, dubens kaulų lūžius).	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
23. Mama nepastebėjo, kada vaikas nuėjo į vonios kambarį ir atsisukęs indelį su cheminiu tirpalu jo paragavo. Mama išgirdo, kad vaikas pradėjo spjaudytis, verkti.	Pademonstruokite galimus mamos pirmosios pagalbos veiksmus.
24. Žmogus nušalo kojas.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.
25. Įvykio vietoje guli nukentėjusysis, kuriam dėl šautinio sužalojimo yra lūžę kairės blauzdos kaulai.	Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.

<p>26. Statybvietėje nuo maždaug 2 m aukščio pastolių nukrito darbininkas. Nukentėjusysis atsakinėja į klausimus, bet jaučia skausmą nugaros srityje ir negali pajudinti kojų.</p>	<p>Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.</p>
<p>27. Kaimo sodyboje valgydamas šašlyką užspringo poilsiautojas.</p>	<p>Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.</p>
<p>28. Žmogų ištiko trauminis šokas.</p>	<p>Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą, kol atvyks greitoji medicinos pagalba.</p>
<p>29. Automobilis trenkėsi į medį vairuotojo pusėje. Automobilis gerokai apgadintas, vairuotojas, 26 metų vyras, guli žolėje maždaug už 10 metrų nuo įvykio vietos. Nustatote, jog nukentėjęs žmogus be sąmonės. Kvėpavimas nereguliarus, gargiantis. Aplink akiduobes yra kraujosruvų, iš abiejų šnervių ir kairiosios ausies kraujuoja. Nukentėjusiojo oda blyški, lūpos pamėlynavusios.</p>	<p>Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.</p>
<p>30. Nukentėjusysis yra nesąmoningas, matyti daug nubrozdinimų, aiškiai deformuota kairioji šlaunis. Kvėpavimo takai atviri, kvėpavimas nereguliarus. Čiuopiant juntamas silpnas miego arterijos pulsas, tačiau apžiūrėjus išorinio kraujavimo požymių niekur nematyti. Odos spalva normali, palpuojant jaučiama, kad apatinės galūnės šiltos. Rankų oda blyški, vėsi.</p>	<p>Pasakykite, ką įtariate. Pademonstruokite teiktiną pirmąją pagalbą.</p>

REKOMENDUOJAMOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Pirmosios pagalbos teikimo vadovas. Lietuvos kariuomenės Dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnybos leidinys, 2016. Prieiga internete:
http://kam.lt/lt/naujienos_874/leidiniai/2016_m_isleisti_leidiniai.html.

2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymas Nr. V-822 „Dėl gaivinimo standartų patvirtinimo“.

3. Vaitkaitis D., Pranskūnas A., Dobožinskas P. Pirmoji ir skubioji medicinos pagalba. Krizių tyrimo centras, Kaunas, 2010.

4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. V-450 „Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių“.

5. Vaitkaitis D., Dambrauskas Ž., Dobožinskas P. Traumą patyrusio paciento apžiūros ir pagalbos teikimo principai. Krizių tyrimo centras, 2014.

6. Badaras R., Jonušienė D. Toksikologo užrašai. Vilnius, 2014.

7. Steponavičius V., Vaškelis V. Tvarstymas. Vilnius, 1989.

8. Urbelis A., Adamonienė D., Dubakienė R. Profesinė sveikata. Vilnius, 2008.

9. Vaitkaitis D., Pranskūnas A. Pirmoji medicinos pagalba. KMU leidykla. Kaunas, 2008.

10. Pirmoji pagalba. Versta iš First Aid. Rebo Publishers, Mūsų knyga, 2007.

11. Žmogaus gaivinimo pagrindai. Sveikatos teisės ir ekonomikos centras. Tyto alba, 2000.

12. Mameniškienė R., Petryla K. Viskas apie epilepsiją. Mažoji leidykla, 2018.

13. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro leidiniai pirmosios pagalbos temomis publikuojami centro interneto svetainėje. Prieiga internete:
http://www.smlpc.lt/lt/atmintines_lankstukai_plakatai/pirmoji_pagalba.html.